

Pentikäisten Sukulehti

1 / 2021

SUKUKOKOUS 30.-31.7.2022

VALKEALAN OPISTOLLA

Korona-pandemiasta huolimatta paljon on ehtinyt tapahtua Pentikäisten sukukunnassa kuluneen puolen vuoden aikana. Mari Leppänen vihittiin Turun arkkihiippakunnan piispaksi. Hän on tietävästi toinen piispa Pentikäisten suvussa. Ensimmäinen on Seppo Häkkinen, Mikkelin piispa. Hänen vaimonsa Marja on omaa sukua Pentikäinen. Marin haastattelu on lehdesämme.

Anu Pentik on työn touhussa. Hän on avannut näyttelyn Väinö Aaltosen taidemuseossa Turussa. Näyttely on avoinna syyskuulle asti. Kannattaa käydä katsomassa.

Sukukokous oli suunniteltu pidettäväksi Valkealan opistolla 24.-25.7.2021 ja sukuperinteen keräys/ valokuvauskurssi 22.-23.7. Mari oli luvannut jo saarnaamaan. Koko kevät on koronan takia heitetty arpaan, ollako vai eikö olla. Lopulta päätettiin siirtää tapahtuma ensi vuodelle. Sukukokous on Valkealan opistolla 30.-31.7.2022 ja sukuperinteen/valokuvauksen kurssi 28.-30.7.2022.

Raija Pentikäinen-Vainio perhekuntineen on kaiken aikaa tehnyt valmisteluja juhlan onnistumiseksi. Hän ehdottaa, että tänä kotimaan matkailun kesänä Pentikäiset tutustuisivat paikkaseutuun jo ennakolta. Siellä on mm. Koloveden kansallispuisto, jossa ikivanhoja kalliomaalauksia ja Verlan puuteollisuusalue. Tiedän, että joku retkikunta on jo käynyt siellä retkeilemässä.

Lopulta päätettiin siirtää tapahtuma ensi vuodelle. Sukukokous on Valkealan opistolla 30.-31.7.2022 ja sukuperinteen/valokuvauksen kurssi 28.-30.7.2022.

Äitimme Eevan elämä tuli valmiiksi. Hän kuoli yövuoteelleen aamuyöstä 14.5.2021. Silloin koivut puhkesivat lehteen, linnut visersivät ja pärinäpojat päristelivät mopoillaan, oli kevät. Viimeiset ajat me lapset hoidimme häntä

vuorollamme kotisairaanhoidon ohjauksessa. Siinä pitkien päivien ja öiden aikana ehdin ajatella monenlaista yhteisen elämän matkalta. Yritin hahmottaa Eevan ja Paavon elämää kirjoituksissa Juha Yrjänälle ja Körtti-identiteetti sekä siunauspuheessa "Kuinka ruuan saisi riittämään".

Olen siis miettinyt elämäni lähtökohtia, mitkä ovat juuremme. Tämän asian hahmottaminen on mielestäni yksi ihmisen tärkeimpiä tehtäviä. Se on myös sukuseuran keskeisintä toimialuetta.

Risto Pentikäinen
Sukuseuran esimies

Eeva Karoliina Pentikäisen siunaus 28.5. 2021 klo 10 Kustaa Adolfin kirkossa
Lk 24:46-53

KUINKA RUUAN SAISI RIITTÄMÄÄN

Tyttäremme Aino opiskeli historiaa Jyväskylässä tämän vuosituhannen alussa. Sitten hän siirtyi Helsingin Yliopistoon valmistautuakseen kotitalousopettajaksi. Opintojen loppuvaiheessa piti miettiä, mikä gradun aihe kävisi molempiin tiedekuntiin. Työnimeksi nousi "Kuinka ruuan saisi riittämään, sota-ajan ja sen jälkeisen pula-ajan ruuanlaitto". Aino aloitti haastattelemalla Eeva-mummoa. Eevalla olikin paljon kerrottavaa tästä aiheesta. Eeva

oli talvikauden 1945-46 Portaanpään opistossa. Siellä opeteltiin, miten selviytyä pula-ajan oloissa. Miten vanhoista vaatteista saadaan purkamalla ja ompelemalla uusia, miten tehdään tallukkaita, miten olemassa olevista vähistä tarpeista saadaan maittavaa ja ravitsevaa ruokaa. Mitä puutarhassa kannattaa viljellä, että päästään talven yli. Miten huonekalut tehdään itse. Näitä oppeja sovellettiin Nilsin mökillä. Oli tärkeää, että tontin koko oli

1600 m². Joka neliö oli viljelty. Isä oli iloinen tontin hikevästä maasta, joka piti maan kosteuden kovallakin helteellä. Puutarhassa viljeltiin, mitä ajatella saattaa, myös mansikoita, vattuja, viinimarjoja ja ruusunmarjoja. Kaikkea tarvittiin, jotta päästiin seuraavaan kevääseen, sillä siihen aikaan muurarit olivat talvella työttömänä, eikä sosiaaliturvaa juuri ollut.

Ruokavalion ytimessä oli peruna. Oli perunahaavikkaat ja paistetut perunat. Oli perunalaatikko, perunapuuro ja perunavelli. Viime keväänä oli menossa Eevan luokse ja kysyin: "Mitä pitäisi tuoda kaupasta?" "No tuo viis killoa perunoita, jos joku sattuu tulemaan",

Tärkeintä Portaanpäässä ei kuitenkaan ollut jokapäiväisestä elämästä selviytyminen vaan kristillinen kasvatus. Jokainen tunti aloitettiin Siionin Virrellä. Oppiaineiden joukossa oli myös kirkkohistoriaa ja kristinoppia. Siellä opeteltiin pitämään pyhäkoulu. Keskiviikkoiltana oli seurat, joissa myös opistolaiset puhuivat. Pyhänä satapäinen opistolaisjoukko käveli Lapinlahden kirkkoon. Myöhemmin tärkeitä tapahtumia olivat seurat, opistolaispäivät ja herättäjäjuhlat. "Ihminen ei elä ainoastaan leivästä vaan jokaisesta sanasta, joka Jumalan suusta lähtee". Siksi Sanan kuuloon on tultava.

60-luvun lopulla olin Kuopion hiippakunnan lähetysleirillä Aholansaassa. Siellä ymmärsin, että kysymys ruuan riittävydestä on yksi peruskysymyksistä myös tämän päivän maailmassa. Ja edelleen on totta sana: "Ihminen ei elä ainoastaan leivästä, vaan jokaisesta sanasta, joka Jumalan suusta lähtee". Siksi lähetys on kristillisen kirkon tapa elää ja olla tässä maailmassa. Se on kirkon tapa vastata maailman kysymyksiin. Se myös antaa tehtävän ja tarkoituksen elämälle nuoruudessa, keski-ässä ja vanhuudessa. Ja se antaa toivon kuoleman hetkellä.

Eevaeli aina kirkkovuodessa ja kuoli kirkkovuodessa. Lohduttakoot meitä nyt Eevan elämän viimeisen juhlapäivän helatorstain evankeliumin sanat: "Jeesus vei opetuslapset ulos kaupungista lähelle Betaniaa, ja siellä hän kohotti kätensä ja siunasi heidät. Siunatessaan hän erkani heistä ja hänet otettiin ylös taivaaseen."

Risto Pentikäinen

EEVA KAROLIINA PENTIKÄISEN ELÄMÄN VAIHEET

Eeva Karoliina syntyi Nilsin Halunan Seikkaan Antti Heikkisen s. 5.9. 1893 k. 25.5. 1950 ja Aino Vilhelmiina s. Isonikkilän s.28.9. 1902 toisena lapsena. Aino ja Antti olivat menneet naimisiin Amerikassa 25.11.1920. Aino oli mennyt Amerikkaan pienenä tyttönä vanhempiensa mukana ja käynyt koulunsa siellä englannin kielellä. Siitä lähtien Ainolla oli hyvä englannin-kielen taito. Antti oli mennyt Amerikkaan

nuorena miehenä ja ollut töissä ainakin kaivoksilla ja Michiganin Calumetissa ja Idahon Mullanissa. Hän oli ollut I maailmansodassa USA:n armeijassa Ranskan rintamalla. Tästä hyvästä Aino sai sitten Amerikan eläkettä. Antti Emil syntyi 19.9. 1921 Ala-Tornion Kaakamon kylässä Ainon perheen kotipaikalla.

Perhe osti Muolaasta venäläisten huvilan, jossa he asuivat ja viljelivät muutaman vuoden. Armeija teki alueella mittauksia, joten elämä tuntui siellä epävarmalta. Niinpä he myivät tilan ja tulivat Antin kotipaikalle Seikkaan. Seikkaan rakennettiin uusi päärakennus 1929, varmaankin Amerikan rahoilla. Nämä Amerikan siirtolaiset toivat Nilsiiän tullessaan tuulahduksen suuresta maailmasta. Seikassa asuivat jo ennestään Antin vanhemmat, Taavetti Heikkinen ja Eeva s. Pentikäinen sekä Antin sisar Hilda Maria s. 26.1.1897 k. 7.11.1931. Eeva oli matroona, joka määräsi talossa tahdin. Hilda oli käynyt Karhumäen Kristillisen Opiston talvella 1918-1919. Hän opetti Eeva Karoliinalle Siionin Virret ja teki Eeva Karoliinaan muutenkin syvän vaikutuksen. Hilda teki ompelutöitä mm. Halunan koululla, kunnes kuoli keuhkotautiin 7.11. 1931.

Perheeseen syntyivät vielä Paavo Johannes 21.4.1931 ja Matti Olavi 4.1.1939, joten Eevalle lankesi ison sisikon osa. Seikan kuvissa esiintyy myös Antin sisko Anna perheineen. Hän oli avioitunut Samuli Pasasen kanssa. He

rakensivat Nilsin Vuotjärvelle. Eeva Karoliina kävi koulunsa Halunan kansakoulussa. Opettajina olivat Kusti ja Hilma Karppinen sekä Fanni Leskinen. Opettajat olivat kylällä hyvin arvostettuja. Eläkkeelle jäätyään Kusti Karppinen muutti kotipaikkakunnalleen Iisalmeen. Halunalaiset kävivät Iisalmesakin tervehtimässä opettajaansa. Hänen kotinsa oli isän ja äidin vakio kyläpaikkoja.

Rippikoulussa Eeva Karoliina oli 1939-1940 yhdessä tätini Maire Pentikäisen kanssa. Rippikoulua piti syksyllä Viljo Porkola ja keväällä Erkki Talasniemi, Jussi Talasniemen isä. Rippikoulu teki Eevaan syvän vaikutuksen. Viljo ja Erkki olivat aina rakkaita rippi-isiä. Rippikoulun jälkeen Eeva alkoi pitää pyhäkoulu Piekkälänmäen kylällä ja myöhemmin Nilsin kirkonkylällä. Eeva oli Portaanpään Kristillisessä Opistossa talvikautena 1945-46. Huoneovereina olivat mm. Maire Pentikäinen ja Helvi Räsänen, myöhemmin Savola sekä Hilja Kaikkonen. Johtajapariskuntana oli Vilho Gabriel ja Sirkka Pesonen, opettajina mm. Paavo Kuoppala, Tatu Malmivaara, Kerttu Matilainen s. Pentikäinen. Siinä syntyi elinikäisiä ystävyysuhteita. Opistossa oli Erkki Kurki-Suonion perustama opistolaiskuoro, johon otettiin kaikki vähänkin kynnelle kykenevät. Siitä tuli ilmeisesti ensikosketus kuoro toimintaan, joka jatkui viime vuosiin asti. Eeva oli hyvä oppilas opistossa. Hänet valittiin siellä Portaanpään viestin päätoimittajaksi. Hän oli usein myös seurapuhujana keskiviikkoillan seuroissa, joissa opistolaisetkin puhuivat.

Keuhkotauti oli vaivana ennen sotia ja niiden jälkeen. Seikassa sen sairastivat Hilda-täti, joka kuoli siihen 17.11. 1931 ja Antti-ukki, joka kuoli siihen 25.5. 1950. Eeva ja Paavo Johannes sairastivat sen, mutta selvisivät. Eeva joutui unohtamaan opettaja-haaveet ja jäämään kotiin auttamaan. Paavo pääsi invalidien ammattikouluun Kiipulaan ja valmistui heikkovirtamekaanikoksi. Eeva alkoi seurustella Paavo Ilmari Pentikäisen kanssa. Häitä vietettiin Seikassa marianpäivänä 25.3. 1951. Vihkipappi oli Erkki Leskio. Häitä juhlittiin ensin Seikassa. Sitten lähdettiin hääseuroihin Pentikkälään. Hääpari oli kutsunut hääseuroihinsa kaikki tuntemansa papit. Mukana taisi olla seitsemän pappia.

Nuori pari asettui Seikan "vinttikamariin" ja alkoi haaveilla omasta kodista. Paavo haaveili pienviljelijätalasta, jossa voisi viljellä esim. mansikkaa. Siihen sopivaa paikkaa ei vain löytynyt. Niinpä lopulta ostettiin Urpulan tontti Nilsin kirkonkylältä ja rakennettiin sille rintamamiestalo. Paavo jatkoi

muurarin hommia ja oli talvet työttömänä. Ensimmäisenä talvena tehtiin sementti tiiliä valmiissa kellarissa. Myöhemmin vuosina Paavo teki puukorvoja ja muita puuesineitä myyntiin. Elettiin osittaisessa luontaistaloudessa omalla tontilla viljelyillä tuotteilla. Eeva oli kotiäitinä ja myi välillä torilla itse viljeltyjä kaalinpäitä. Elämä oli niukkaa mutta onnellista, oli sentään oma koti.

Parempia elinehtoja lähdettiin etsimään Kuopiosta. Isä-Paavo pääsi Hospizin talonmieheksi. Siellä oltiin vuosi 1958-59. Sieltä isä valittiin 47 hakijan joukosta lisälmeen Rantalan pappilan talonmieheksi ja hautausmaan hoitajaksi. Se oli isälle ihanneammatti. Viljelyksiä oli kymmenkunta hehtaaria. Äiti oli Rantalan pappilan yhteisten tilojen siivooja ja kesällä hautausmaan tuntipalkkainen kirjanpitäjä. Toimisto oli meidän olohuoneen pöydällä ja maastossa hautausmaalla. Illalla käytiin katsomassa, mihin milläkin lohkolle työt olivat edistyneet ja mistä jatketaan aamulla. Samalla voitiin siirtää sadettajia uuteen kohtaan. Hautausmaanhoitajien kesäpäivät oli yksi kesän kohokohta. Kesäloma oli aina 15.7. – 15.8. Silloin kiireisimmät työt oli hautausmaalla tehty.

Eläkkeelle Paavo jäi 1983. Eeva teki töitä vielä eläkeikään asti. Eläkkeelle jäätyään Eeva laittoi ruutuvihkon, johon Hannan tai meidän perhe saatoimme laittaa lastenhoitovaroja, pitääkö lähteä Kiuruvedelle vai Sonkajärvelle. Näin toimi lastenhoitopalvelu. Tässä oli Eevan ura.

Risto Pentikäinen

KÖRTTI -IDENTITEETTI

Olen miettinyt vanhempieni Paavon, s. 1919, ja Eevan, s. 1924, elämää, mikä sille oli tunnusomaista? Keskeiseksi piirteeksi on noussut körtti-identiteetti, joka omaksuttiin kotona, Nilsin seuratuissa ja se vahvistui Portaanpään opistossa.

Meillä keskeistä vapaa-ajan

viettoa olivat jumalanpalvelukset, seurat ja pyhäkoulun pitäminen. Vuosittain ohjelmaan kuuluivat opistolaispäivät marianpäivänä ja herättäjäjuhlat. Ystävät olivat Portaanpään opistovereita lähi seuduilta. Meidän lasten ystäviä olivat usein vanhempiemme ystävien lapset.

Itä-Suomen Yliopistossa oli tänä keväänä Eija Taskinen-Tuovisen väitöstilaisuus aiheesta "Körtti-identiteetti, Portaanpään kristillisen opiston identiteetti ja sen muutokset vuosina 1923-1945". Tämä väitös vahvisti käsitystäni, että oleellista oli körtti-identiteetti ja sen vahvistaminen. Isäni oli opistossa 1943-

*Portaanpään opettajia. Kerttu Matilainen
s. Pentikäinen 3. oikealta*

Auinhuone Niemelän asukkaat. Edessä vasemmalta Helvi Räsänen, myöhemmin Savola, Eeva Heikkinen myöhemmin Pentikäinen, Maire Pentikäinen myöhemmin Ruotsalainen.

44 ja äitini 1945-46. He siis kuuluvat tarkasteltavaan aineistoon. Kansanopisto-aate syntyi Tanskassa Grundtvigin kehittämänä. Suomessa grundtvigilaiset opistot on mielletty uskonnollisesti neutraaleina oppilaitoksina. Mutta niissäkin on tarkoituksena antaa nuorisolle kristillinen kasvatusta. Sen ei kuitenkaan kuulunut tapahtua

Opiston tyttöjä opettaja Miina Hyvämäen seurassa.

Opistolaiset matkalla kirkkoon.

jossa oppilaat jaettiin neljään ryhmään matematiikassa ja äidinkielessä osaamisen mukaan. Opetusta annettiin hajautetusti osaamisen mukaan. Kysyin Eevalta: "Oliko näin?" "Kyllä oli." Eeva oli selviytynyt parhaaseen a-ryhmään molemmissa kokeissa. Ja olipa joutunut vielä viikoittain ilmestyneen, käsin kirjoitetun "Portaanpään viestin" päätoimittajaksi. Siinä joutui korjaamaan tovereiden kirjoitusvirheet. Taidot eivät aina olleet kaksiset, mutta ne olivat kehittymässä.

oppiaineiden vaan uskonnon harjoituksen kautta. Kristillisissä opistoissa taas opetettiin kirkkohistoriaa ja muuta uskon sisältöä. Sen kautta pyrittiin vahvistamaan oppilaiden kristillistä uskoa.

Opistoja perustettiin maaseudun nuorison sivistystason ja käytännön taitojen parantamiseksi. Opetukseen kuului yleisaineita, kustomista, käsitöitä, puutöitä, ruuanlaittoa ja leipomista, kaikkea, mitä maatalossa tarvittiin.

Opistolaisista saattoi siihen aikaan olla yli 10 % kansakoulun käymättömiä. Siksi ensin olivat tasokokeet,

Eräiden keskiviikon seurojen puhujat.

Jos epäilet, että sinun nimeäsi ei ole siihen annettu tai jos haluat päivittää tietosi (esim. lapset) otamme mielellämme vastaan tietoja oheisilla lomakkeilla. Lomakkeet voi palauttaa Juha Pentikäiselle, Bostoninkaari 3 B 13, 04320 Tuusula

SUVUN JÄLKELÄISEN sukunimet	ISÄN sukunimet	ÄIDIN sukunimet
Etunimet	Etunimet	Etunimet
Syntymäaika ja -paikka	Syntymäaika ja -paikka	Syntymäaika ja -paikka
Kuolinaika ja -paikka	Kuolinaika ja -paikka	Kuolinaika ja -paikka
Ammatit	Vihkiaika ja -paikka	☐ Avoliitto ☐ ero pvm
Harrastukset	Ammatit	Ammatit
Henkilötieksti	Henkilötieksti	Henkilötieksti
PUOLISON sukunimet	PUOLISON ISÄN sukunimet	PUOLISON ÄIDIN sukunimet
Etunimet	Etunimet	Etunimet
Syntymäaika ja -paikka	Syntymäaika ja -paikka	Syntymäaika ja -paikka
Kuolinaika ja -paikka	Kuolinaika ja -paikka	Kuolinaika ja -paikka
Vihkiaika ja -paikka	Vihkiaika ja -paikka	☐ Avoliitto ☐ ero pvm

Tytöt kotitaloustunnilla..

Opisto oli rakennettu körttikansalta kerätyillä varoilla. Sen tarkoituksena oli antaa nuorisolle kristillis- isänmaallinen kasvatus. Ehkä eniten opiston henkeen vaikuttaneita henkilöitä olivat opiston johtaja Vilho Gabriel Pesonen ja yleisaineiden opettajana toiminut Erkki Kurki-Suonio. Molemmat olivat Akaateemisen Karjalaseuran jäseniä ja Isänmaallisen Kansanliikkeen myöhemmin Kokoomuksen kannattajia. Nuorisoa siis kasvatettiin kristillis-konservatiivisessa hengessä. Ero maailmaan ja sen maailmallisiin tapoihin oli pidettävä selvänä. Melkein kaikki oli syntiä. Urheilu oli siinä rajamailla.

Opistolaisia vapaa-ajalla.

Koko opistoaika oli uskonnon harjoitusta. Jokainen tunti aloitettiin Siionin virrellä. Keski- ja viikkoinen oli seurakunta, joissa opistolaisetkin puhuivat Sunnuntaisin opistolaiset lähtivät yhdessä kirkkoon. Eevan albumista löytyi kuva, jossa yli satapäinen opistolaisten joukko on matkalla Lapinlahden kirkkoon.

Kansallisaate oli hyvä aate. Mutta miten suhtautua johtopäätöksenä siitä syntyneisiin Suojeluskunta-liikkeeseen ja Lotta Svärd järjestöön? Alkuun niitä pidettiin vaarallisina, sillä ne saattoivat viedä maailmaan. Mutta sitten opistolle perustettiin oma Suojeluskuntaosasto, joka Haminmäen maastossa valmistautui taisteluun "pirua ja ryssää vastaan".

Oikea asu oli tietenkin körttipuku, vaatimattomuudella koreilua vastaan. Pyhäkoulu ja lasten kristillinen kasvatusta olivat kristityn oikea työkenttä. Tämä tehtävä ulottui lähetystyönä aina maan ääriin asti. Savon Pentikäisistä monet ovat käyneet Portaanpään opiston, joten sen vaikutus suvussamme on laaja. Myös opettajista kudonnan opettaja Kerttu Matilainen oli Viipurin Vilho Pentikäisen tytär.

Teksti ja kuvat: Risto Pentikäinen

Anna-Katri ja Kerttu Matilainen

SAVOLAINEN JUHANNUSRIESKA

10 t 20 min, josta valmistelu-aika 20 min | uunipellillinen, noin 20 palaa

- 1l kulutusmaitoa
- 2dl kermaviiliä
- 2dl Myllyn Paras Esikypsytetty Rikottu Ohrasuurimoita

Lisäksi:

- 5dl Myllyn Paras Kaurahiutaleita
- 1 muna
- 1tl suolaa
- 25-30 g voita

Valmistusohje:

Sekoita kulutusmaito ja kermaviili. Lisää joukkoon ohrasuurimot. Anna seoksen seistä yön yli jääkaapissa. Lisää 3 tuntia ennen paistamista kaurahiutaleet, muna ja suola.

Sulata uunipellillä leivinpaperin päällä 25 - 30 g voita. Kaada taikina pellille. Paista rieskaa 250-asteisen uunin keskitasolla noin 30 minuuttia.

PIISPA MARI LEPPÄSEN HAASTATTELU

Mari Inka-Elina Leppänen s. Pentikäinen, sinut vihittiin Turun arkkihiippakunnan piispan virkaan 7. helmikuuta 2021. Piispaksi vihkiminen tapahtui korona-pandemian keskellä lähimpien läsnä ollessa. Arkkipiispa Tapio Luoma toimitti tämän vihkimyksen. Me seurassimme tilaisuutta televisiosta. Olet saanut merkittävän tehtävän. Sinua onnittelee nyt koko Pentikäisen suku! Miltä nyt tuntuu?

- Kivalta tuntuu, kun koko suku onnittelee! Tämä on ollut

aikamoinen kevät. On ollut kaikenlaista, paljon uutta. Paljon on ollut myös tuomiokapitulissa työskentelystä tuttua. Ei ole ehtinyt paljon tuumailla tuntemuksia, ehkä sitten, kun pääsee kesälomalle Savoan.

Minkälaisia ovat elämäsi tämänastiset vaiheet? Synnyit professori Juha ja TL Elina Pentikäisen perheeseen viidentenä lapsena syksyllä 1978. Perheeseen syntyi vielä kaksi sisarta. Teitä oli siis melkoinen katras. Miltä tuntui elää seitsenlapsisen perheen viidentenä lapsena?

- Meillä oli mitä tavallisin perhe. Lapselle se oma perhe on tavallisin. Minulla oli ystävä, joka asui kahdestaan mummonsa kanssa. Hänelle se oli tavallisin. Ei siinä ollut meistä mitään erikoista. Iso sisarusparvi oli suuri rikkaus. Aina oli sisarusia ja ystäviä lähellä. Siinä oppi puolustamaan omia näkökantojaan ja sai välitöntä palautetta. Yhdessä vietettiin juhlat ja hädän hetkellä oli joku, kenen puoleen saattoi kääntyä. Sisarusten väliset suhteet ovat ihmisen pisimpiä ihmissuhteita.

Mikä oli sinun paikkasi perheessä? - Meillä vanhimman ja nuorimman välistä ikäeroa on lähes kaksikymmentä vuotta. Sisarukset saattoivat siis elää yhtä aikaa eri elämänvaihetta. Vanhimmat sisarukset Mikael ja Katja pitivät huolta nuoremmista, kun vanhemmat eivät olleet kotona. Nykyisin ikäero on menettänyt merkitystään. Me neljä nuorinta tyttöä muodostimme oman joukkomme. Minä olin siinä joukossa se sovittelija.

Mitä muistoja on jäänyt lapsuuden ja nuoruuden ajalta? - Talvet oltiin Käpylässä ja käytiin koulua. Kun koulu loppui, lähdettiin heti Lapinlahdelle. Kesäpaikkana oli Martikkalan koulu, jossa oli hyvä leikkiä koulua. Siellä uitiin ja saunottiin. Aurinko paistoi. Syksyllä viimeisenä lomapäivänä lähdettiin takaisin Helsinkiin. Isän kanssa saattoi päästä työmatkoille.

Mitkä asiat ovat erityisesti vaikuttaneet sinun kasvuusi ja kehitykseesi? - Sisarusparvi ja vanhemmat, kodin hengellinen ilmapiiri, vuodenkierron rytmi, seurat, suviseurat. Kun vanhemmat olivat uskontotutkijoita, siitä sai eri näkökulmia vähemmistöuskonnollisuuteen ja omaan maailmankuvaansa.

Tultuasi ylioppilaaksi lähdit opiskelemaan folkloristiikkaa Helsingin yliopistoon. Mitä on tämä folkloristiikka ja miksi juuri sitä? Mitä työtehtäviä tästä avautui? - Folkloristiikka on kansanrunouden ja kansanperinteen tutkimista, aika lähellä sitä, mitä vanhempani ovat tehneet. Ehkä se on mielikuvituksen puutetta, että sitä lähdin opiskelemaan. Kun sitten Liedon seurakunnassa avautui tiedottajan tehtävä, sisarukseni kehottivat minua hakemaan sitä. Tiedottajan tehtävä oli mullistava kokemus. Tein työtä kaikkien työalojen kanssa ja tein heidän työtään näkyväksi. Erityisesti keskustelut kesäteologioiden kanssa olivat antoisia. Huomasin, että seurakunnassa tehdään merkityksellistä työtä.

Perustit perheen Risto Samuli Leppäsen kanssa vuonna 2001. Missä tapasit ensi kerran tulevan miehesi ja mihin hänessä ihastuit? - Paras ystäväni oli Riston kanssa samalla rippikoululeirillä. Siitä lähtien oltiin samaa ystäväpiiriä. Pian oltiin samoilla rippikoululeireillä isoisina. Ristolla on hyvä huumorintaju, hän on eloisa ja avoin. Elävät silmät tekivät minuun vaikutuksen.

Minne ja miten elämä sitten teitä kuljetti? - Yliopistosta valmistuimme 2001. Seuraavana vuonna Risto vihittiin papiksi Kuopiossa. Kesä oltiin Kontiolah-

della. Liedossa, Turun lähellä oli papin paikka auki. Paikkakunta oli ennestään tuntematon, mutta sinne!

Teidän perheessänne on isä, äiti ja kolme lasta. Millainen olet äitinä ja avio-puolisona? - Toivottavasti olen mutkaton, luotettava ja huolehtiva. Meillä on muuten sama elämäntapa kuin lapsuuden perheessä: Kun alkaa loma, silloin lähdetään Savoan, tätini perintömökille.

Olet Johanna Hurtigin kanssa toimittanut kirjan Maijan tarina - lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö yksilön ja yhteisön traumana. Kirja valittiin vuoden kristilliseksi kirjaksi vuonna 2012. Miten tulitte tarttuneeksi niin vaikeaan aiheeseen? - Vanhoillislestadiolaisuus on vanhoillinen ja auktoritäärinen uskonyhteisö, jossa ei mielellään oteta esille ristiriitatilanteita. Pinnan alla alkoi kuitenkin kuplia 2010- luvulla. Verkkokeskustelu toi sen esiin. Sitten "Maija" otti minuun yhteyttä. Asia ei ollut minulle ennestään tuttu. Mutta elämäntapatutkijana en voinut ulkoistaa kysymystä. Kun Maija sai kuuntelijan, alkoi tekstiä tulla. Sitä tuli monta sata sivua. Pian tarvittiin Johanna Hurtigin apua asian selvittämiseen. Kohta huomattiin asialla olevan yleisempääkin merkitystä. Otettiin yhteyttä kustantajaan, Kirjapajaan. Siitä asiat etenivät. Kun Maija sai asiansa selvitettyä, hänen työkseen tuli lapsuudessaan seksuaalisesti hyväksikäytettyjen tukeminen. Hän on myös tehnyt työtä lainsäädännön saattamiseksi ajan tasalle. Yhteisöissä on myös alettu antaa vastuuhenkilöille koulutusta tunnistamaan hyväksikäyttötapaukset. Pahinta uhrin kannalta ovat torjutuksi tuleminen ja hylkäämisen kokemukset. Ilmeisesti hyväksikäyttötapaukset eivät ole lestadiolaisten keskuudessa sen yleisempiä kuin muissakaan yhteisöissä, mutta ristiriita ihanteiden ja todellisuuden välillä on siellä ilmeinen.

Olet ollut monessa mukana, myös luottamustehtävissä Liedossa. Sinut vihittiin papiksi keväällä 2012 ja aloitit Liedon seurakuntapastorina. Mitkä työtehtävät valmistivat sinua parhaiten tuleviin piispan tehtäviin? - Alun perin en ajatellut tulla papiksi. Folkloristin koulutus ja työ seurakunnallisen viestinnän parissa vei minut hengellisten elämäntarinoiden äärelle. Tultuani oman uskonyhteisöni hylkäämäksi, joudun rakentamaan oman teologiani ja identiteettini uudelleen. Se tapahtui teologian opintojen kautta. Lähtökohta ei siis ole dogmaattinen. Tulokulma lähtee ihmisen uskon kokemuksesta.

Olet ollut Hiljaisuuden ystävien puheenjohtaja vuodesta 2018. Mikä tämä yhteisö on? -Hiljaisuuden ystävät on uskonyhteisö, jonka löysin ”erämaataipaleellani”, jouduttuani kodittomaksi omasta uskonyhteisöstäni. Siinä ajatellaan, että kaikki lähti liikkeelle hiljaisuudesta. Jumala puhuu hiljaisuudessa. Ihminen on menettänyt kyvyn kuunnella Jumalan ääntä. Yhä kiihtyvän ajan keskellä ihminen tarvitsee lepopaikkoja, kuulla Jumalan ääntä, hiljaisuuden retiriittejä ja pyhiinvaelluksia. Myös hiljaisuuden jooga voi olla keino päästä juoneen mukaan. Hiljaisuuden ystävät pyrkivät kohtuulliseen elämäntapaan. Anna-Maija Raittila oli ehkä tunnetuin hiljaisuuden viljelijöistä. Turun seudulle on tehty pyhiinvaellusreitti, joka lähtee liikkeelle Turun tuomiokirkosta.

Mitä vielä haluaisit sanoa Pentikäisille?
- Pidetään yhtä. Tervehditään, kun tavataan. Me olemme osa sukupolvien ketjua. Tervetuloa mukaan pyhiinvaellukselle, lähtö on Turun tuomiokirkosta! Turussa, Väinö Aaltosen museossa on Anu Pentikin näyttely, joka on auki 19.9.asti. Jokaisen Pentikäisen on se nähtävä!

*Teksti: Risto Pentikäinen
Kuvat: <https://kuvapankki.evl.fi> ja Mari Leppäsen kotialbumi*

PENTIKÄISTEN SUKUSEURA RY:N JÄSENEKSI LIITTYMINEN

Sukuseuran esimies
Risto Pentikäinen
Rantatie 8, 74700 Kiuruvesi
ristotapani.pentikainen@gmail.com
040 583 5000

Varaesimies/sihteeri
Tuomo Pentikäinen
Seminaaritie 5, 02400 Kirkkonummi
tuomo.pentikainen@gmail.com
040 183 2881

Arkistonhoitaja / sukututkija
Ei vielä valittu

Sukulehden toimittaja
Jenni Pentikäinen
Lännentie 13, 49400 Hamina
fairytaleink.jenni@gmail.com
040 252 1441

Sukuseuran kotisivut
www.pentikaistensukuseura.net

Pentikäisten SUKUKIRJA 2

*Pentikäisten Sukukirja 2 + CD :ta nyt edullinen paketti-
tarjous: JOS OSTAA 5 KIRJAA SAA NE YHTEISHINTAAN
80 € Paketin voi ostaa esim .Sukukokouksessa , tai tilata
postin kautta kuten aikaisemminkin. Lisäksi uudet jäse-
net saavat jäseneksi liittyessään lahjana yhden kirjan
ilmaiseksi. Yksittäin kirjaa ostettaessa hinta on 20 €
Postilähetyksistä peritään postikulut.*

Juha Antero Pentikäinen
Bostoninkaari 3 B 13, 04320 Tuusula
juha.a.pentikainen@gmail.com
040 515 9112

Jenni Pentikäinen
Lännentie 13, 49400 Hamina
fairytaleink.jenni@gmail.com
040 252 1441

Sakari Pentikäinen
Pieksänkoskentie 68 A, 73300 Nilsia
sakari.pentikainen@hotmail.com

Toivo Pentikäinen
Syvärintie 44 A 4, 73300 Nilsia
050 496 0293

Pentikäisten sukukirja 2 tilauslomake

Tilaan

_____ kpl **Pentikäisten sukukirja 2** (2012) 20 € / kpl + postikulut

Sukunimi
Etunimi
Lähiosoite
Postinumero ja -toimipaikka

Pentikäisten sukuseura ry:n jäseneksi liittyminen

Haluan liittyä Pentikäisten sukuseura ry:n jäseneksi
Sukunimi
Etunimet, puhuttelunimi alleviivattuna
Aikaisemmat sukunimet
Sähköposti
Syntymäaika ja -paikka
Puhelinnumero suuntanumeroineen
Lähiosoite
Postinumero ja -toimipaikka
Miten kuulun sukuun? Ellei sukunimi ole Pentikäinen

Palauta lomake alla olevaan osoitteeseen. Muista myös ilmoittaa osoitteenmuutokset Juhalle.

Osoitelähde:

Pentikäisten sukuseura ry:n jäsenrekisteri

Juha TT Pentikäinen Veteltie 18 as 1, 01190 BOX. Sähköposti: teeji-tuloste@kolumbus.fi

Lähtettäjä:
Pentikäisten sukuseura ry
Juha TT Pentikäinen
Veteltie 18 as 1
01190 BOX

Pentikäisten Sukuseura

Tämä on Pentikäisten Sukuseura ry:n jäsenlehti. Sukuseura on perustettu 1988 Nilsissä. Jäsenmaksu aikuisilta yksittäiseltä jäseneltä 15 € / vuosi ja perhejäsenyys 30 € / vuosi. Ainaisjäsenmaksu on 150 €, jonka maksamalla kyseinen henkilö on loppuikänsä vapautettu sukuseuran jäsenmaksuista.

Pentikäisten Sukuseura ry:n säännöt sanovat jäseneksi liittymisestä mm. seuraavaa: *"Seuran jäseniksi voivat liittyä isänsä tai äitinsä puolelta Pentikäisistä polveutuvat Suomen, ulkomaiden kansalaiset sekä ne, jotka ovat tai ovat olleet naimisissa Pentikäisistä polveutuvan kanssa."*

Säännöt eivät siis määrittele mistä suvunhaarasta jäsenen pitää polveutua, joten kaikkien Pentikäisten jälkeläiset puolisoineen ovat sukuseuraan yhtä tervetulleita.

(Sukuneuvosto on katsonut että sukuseuran jäseneksi hyväksymissäntöä on eräin osin lievennetty. Vaikka henkilöt eivät olisikaan naimisissa keskenään, riittää jos he ovat muuten perheenomaisessa suhteessa, voidaan heidät hyväksyä seuran jäseniksi.)

Sukulehden toimittaja

Jenni Pentikäinen
Lännentie 13, 49400 Hamina
puh. 040 252 1441

Painos: 310 kpl